

DATUM **VERZONDEN 21 JAN. 2014**
UW BRIEF VAN 6 januari 2014
UW KENMERK
ONS KENMERK VG/U
INGEKOMEN NR. I1400066
ONDERWERP Water- en wegenvergunning

CONTACTPERSOON R. Smit
DOORKIESNUMMER 088 - 97 43 422
E-MAILADRES r.smit@wshd.nl
BIJLAGEN vergunning met nr. D0024844

U1400448

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
T.a.v. de heer R.J. Harssema
Postbus 3000
3190 GA HOOGVLIET

waterschap

**Hollandse
Delta**

Geachte heer Harssema,

Naar aanleiding van uw aanvraag is besloten de onder nummer D0024549 afgegeven vergunning voor het aanleggen van een tijdelijke grondwater afvoerleiding ter hoogte van de Reedijk, langs de A29, kruisend met de Westdijk, Buijensweg, langs de Vliet, richting het gemaal De Bosschen in de gemeente Binnenmaas, te wijzigen. De wijziging betreft de aanleg van de tijdelijke leiding in de Vliet.

De vergunning met nummer D0024844 treft u als bijlage aan.

De mogelijkheid bestaat dat tegen het besluit bezwaar wordt gemaakt. Ook kan het verzoek worden ingediend om een voorlopige voorziening. Hiervoor verwijzen wij u naar de aandachtspunten die zijn bijgevoegd bij de vergunning.

Met nadruk wijzen wij u erop dat de uitvoering van de werkzaamheden, waartoe vergunning is verleend, gedurende de genoemde bezwaartermijn geheel voor uw risico komt.

De in de vergunning omschreven werken liggen geheel of gedeeltelijk op een (verpacht) perceel dat eigendom is van waterschap Hollandse Delta. De vergunde werken kunnen alleen worden uitgevoerd wanneer met het waterschap als pachter en eigenaar privaatrechtelijk overeenstemming is bereikt. Hiervoor dient contact te worden opgenomen met de afdeling Bestuurlijke en Juridische zaken.

Wij adviseren u deze brief bij de vergunning te bewaren. Voorts verzoeken wij u bij correspondentie het nummer van de vergunning te vermelden.

Aan deze wijzigingsvergunning zijn geen leges verbonden.

Heeft u naar aanleiding van deze brief nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de medewerker zoals genoemd boven aan deze brief.

Hoogachtend,
namens dijkgraaf en heemraden,

E. Willemsen
teamleider vergunningverlening

Handelsweg 100
2988 DC Ridderkerk
Postadres Postbus 4103
2980 GC Ridderkerk
telefoon 088 974 30 00
fax 088 974 30 01
internet www.wshd.nl
info@wshd.nl

waterschap
**Hollandse
Delta**

Water- en wegenvergunning

Aanhef

Dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta hebben op 6 januari 2014 een aanvraag ontvangen van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. te Hoogvliet. De aanvraag betreft het uitvoeren van handelingen in een (weg)berm, waterstaatswerk of beschermingszone, waarvoor krachtens verordening van het waterschap vergunning is vereist.

Besluit

Gelet op de bepalingen van de Waterwet, de Keur voor waterschap Hollandse Delta 2009, de Algemene wet bestuursrecht en de hieronder vermelde overwegingen besluiten dijkgraaf en heemraden als volgt:

- I De gevraagde wijzigingsvergunning aan de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V., postbus 3000, 3190 GA te Hoogvliet, of diens rechtverkrijgende(n), te verlenen. De vergunning betreft het aanleggen van een tijdelijke grondwater afvoerleiding ter hoogte van de Reedijk, langs de A29, kruisend met de Westdijk, Buijensweg, langs de Vliet, richting het gemaal De Bosschen in de gemeente Binnenmaas. De wijziging betreft de aanleg van de tijdelijke leiding in de Vliet.
- II De vergunning te verlenen voor het hebben en onderhouden van de werken genoemd onder besluit I.
- III De vergunning voor de realisatie van de werken (leiding in de Vliet) uitsluitend te verlenen tot en met 15 maart 2014.
- IV De rapportage zoals opgenomen in bijlage II deel te laten uitmaken van deze vergunning.
- V Aan de vergunning de opgenomen voorschriften te verbinden.
- VI Alle overige besluiten, voorschriften en overwegingen blijven onverminderd van kracht.

Ondertekening

Ridderkerk, d.d.

21 JAN. 2014

Namens dijkgraaf en heemraden,

ing. I.J. Dekker
afdelingshoofd Vergunningverlening

Afschrift

Een afschrift van deze vergunning is gezonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Binnenmaas, gemeente@binnenmaas.nl

Handelsweg 100
2988 DC Ridderkerk
Postadres Postbus 4103
2980 GC Ridderkerk
telefoon 088 974 30 00
fax 088 974 30 01
internet www.wshd.nl
info@wshd.nl

waterschap
**Hollandse
Delta**

Voorschriften

Ten aanzien van de drijvende leiding

1. De leidingstreng dient aan de kop te worden begeleid door een bootje. Indien nodig dient de streng te worden begeleid door het plaatsen van tijdelijke houten perkoen palen.
2. Voor eventuele medegebruikers van de waterpartij, bijvoorbeeld kanoroutes, moet de vergunninghouder de nodige voorzieningen aanbrengen en waar redelijkerwijs mogelijk tijdig communiceren.

waterschap
**Hollandse
Delta**

Aanvraag en overwegingen

Aanleiding

Voor de aanleg van een tijdelijke leiding in de Vliet in plaats van er langs, is een vergunning aangevraagd.

Voor een situatieschets van de locatie van de activiteiten wordt verwezen naar bijlage I.

Onder nummer D0024549 is vergunning verleend voor het aanleggen van een tijdelijke grondwater afvoerleiding ter hoogte van de Reedijk, langs de A29, kruisend met de Westdijk, Buijensweg, langs de Vliet, richting het gemaal De Bosschen in de gemeente Binnenmaas.

Handelingen waarvoor vergunning wordt aangevraagd

Op grond van artikel 6.22 van de Waterwet en artikel 5.10 van de Keur van waterschap Hollandse Delta 2009 kan een vergunning worden gewijzigd.

Overwegingen ten aanzien van het oppervlaktewaterlichaam

Oorspronkelijk was het de bedoeling om de tijdelijke leiding zo veel mogelijk langs de Vliet in de onderhoudsstrook van de watergang aan te brengen. Het bleek echter niet mogelijk om met alle eigenaren overeenstemming te bereiken.

De wijziging betreft de aanleg van de tijdelijke leiding in de Vliet. Omdat de leiding nu over grotere lengte in de het oppervlaktewaterlichaam is gelegen, is er een natuurtoets uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er geen bezwaar is tegen bovengenoemde werken. Er zijn volgens deze rapportage geen vervolgstappen nodig voor soortenbescherming (Flora- en Fauna wet), Ecologische hoofdstructuur of Natura 2000.

Voorgescreven is dat schade als gevolg van de werken, bijvoorbeeld aan beschoeiingen, direct dient te worden hersteld. Gezien de tijdelijke aard, voorgeschreven uitvoering / schade herstel en de ecologische afweging is er geen bezwaar tegen de voorgenomen werken.

Slotoverweging

Bij het naleven van de aan dit besluit verbonden voorschriften en gelet op het individuele belang van de vergunninghouder wordt de inbreuk op het waterstaatswerk aanvaardbaar geacht en zijn er vanuit het waterschap geen bezwaren tegen het verlenen van de gevraagde vergunning.

Procedure

De aanvraag is op 6 januari 2014 door het waterschap ontvangen en geregistreerd onder nummer I1400066.

De ingediende aanvraag bevat de volgende stukken:

- aanvraagformulier;
- Rapportage "Natuurtoets Afvoerleiding bemalingswater in de Vliet", Documentnummer 266241-NT, d.d. 3 januari 2014.

De voorbereiding van deze vergunning heeft conform het gestelde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) plaatsgevonden.

waterschap
**Hollandse
Delta**

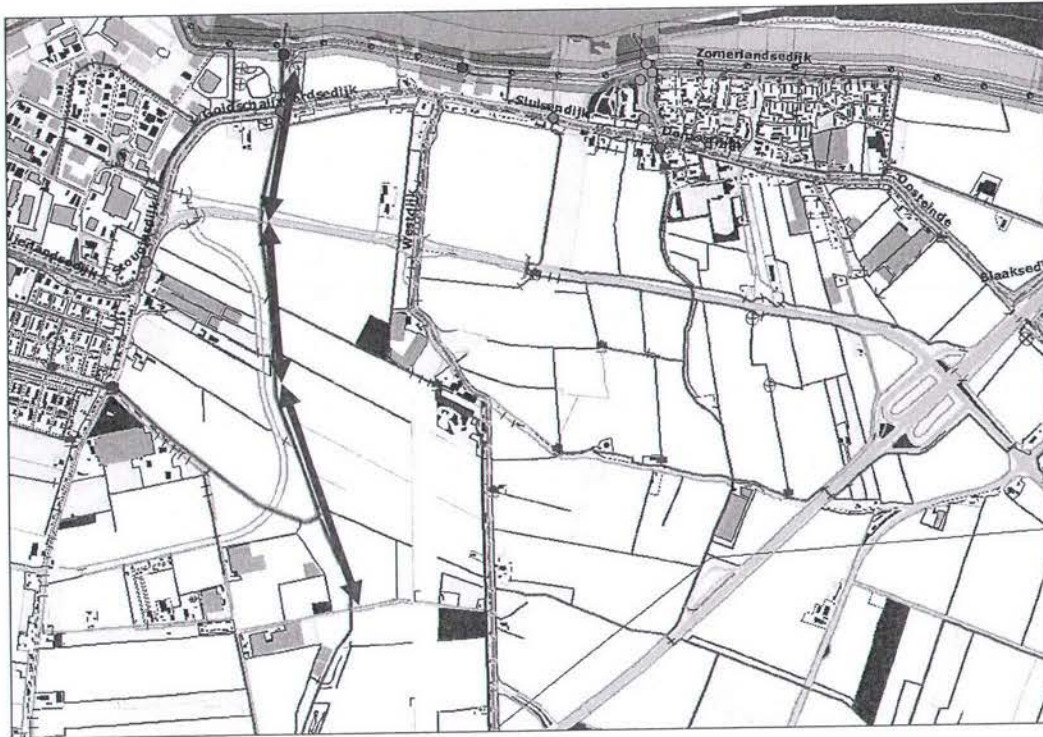
Aandachtspunten

- I De vergunninghouder moet er rekening mee houden dat er naast de onderhavige vergunning, voor de handelingen waarop de vergunning betrekking heeft, tevens andere vergunning(en) en/of ontheffing(en) en/of een meldingsplicht vereist kunnen zijn.
- II Het hebben van deze vergunning ontslaat de houder niet van de verplichting om de redelijkerwijs mogelijke maatregelen te treffen teneinde te voorkomen dat derden ten gevolge van het gebruikmaken van de vergunning schade lijden.
- III Indien het vergunningplichtige werk in andere handen mocht overgaan – bijvoorbeeld door verkoop, erfopvolging, overdracht van gebruiksrecht of anderszins – moet wijziging van de tenaamstelling van de vergunning schriftelijk worden aangevraagd bij het college van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta. Het verzoek moet worden gedaan binnen vier weken na de rechtsopvolging.
- IV Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan een (rechts)persoon, wiens belang rechtstreeks bij de vergunning is betrokken, gedurende een periode van zes weken vanaf de dag na bekendmaking, tegen dit besluit een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan college van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta, Postbus 4103, 2980 GC Ridderkerk
- V De vergunning treedt in werking na bekendmaking. Op grond van artikel 6:16 Algemene wet bestuursrecht schorst het bezwaar de werking van dit besluit niet. Gelet hierop kan, na indiening van het bezwaarschrift, gedurende de bezwaartermijn ook een verzoek om een voorlopige voorziening worden ingediend op grond van artikel 8:81 Algemene wet bestuursrecht. In geval een voorlopige voorziening wordt ingediend, treedt de vergunning niet in werking voordat op dit verzoek is beslist. Het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening moet worden gericht aan de Voorzieningenrechter van de sector bestuursrecht van de Rechtbank Rotterdam, Postbus 50950, 3007 BL Rotterdam of digitaal via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>.

Wij verzoeken u vriendelijk om een afschrift van het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening toe te zenden aan het college van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta, Postbus 4103, 2980 GC Ridderkerk.
- VI Voor vragen omtrent deze vergunning kunt u contact opnemen met het waterschap via het waterschapsloket op nummer 0900 2005 005 (10 ct/min).

Bijlage I Locatie projectgebied

waterschap
**Hollandse
Delta**

Bijlage II Gewaarmerkte tekeningen

- Rapportage "Natuurtoets Afvoerleiding bemalingswater in de Vliet", Documentnummer 266241-NT, d.d. 3 januari 2014.

Waterschap Hollandse Delta

I 1400066 -

IX

Natuurtoets Afvoerleiding bemalingwater in De Vliet
Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 266241
documentnr. 266241-NT
revisie 00
3 januari 2014

auteur

G.R. Meijer MSc

Opdrachtgever

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
Postbus 28.000
9400 HH Assen

datum vrijgave
3 januari 2014

beschrijving revisie 00
Natuurtoets

goedkeuring
W. Straatsma

vrijgave
R.S. Raap

W.S. *back*

Colofon

Projectgroep bestaande uit:

G.R. (Gijs) Meijer MSc
ir. W.J (Wineke) Straatma

Tekstbijdragen:

G.R. (Gijs) Meijer MSc

Fotografie:

G.R. (Gijs) Meijer MSc

Datum van uitgave:

3 januari 2014

Contactadres:

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

Copyright © 2014

Antea Group

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

	blz.
1	Inleiding..... 2
1.1	Aanleiding..... 2
1.2	Doel 3
1.3	Leeswijzer 3
2	Wettelijk kader natuurbescherming 4
2.1	Algemeen..... 4
2.2	Flora- en faunawet..... 4
2.3	Ecologische hoofdstructuur..... 4
2.4	Natura 2000 4
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen 5
3.1	Gebiedsbeschrijving..... 5
3.2	Projectvoornemen 5
4	Methodiek 7
4.1	Algemeen..... 7
4.2	Bureauonderzoek..... 7
4.3	Terreinbezoek 8
4.4	Effectbeoordeling en advies vervoltraject 8
5	Resultaten gebiedsonderzoek..... 9
5.1	Beschermde soorten 9
5.1.1	Bureauonderzoek..... 9
5.1.2	Terreinbezoek 10
5.2	Beschermde gebieden..... 11
6	Toetsing natuurwetgeving 13
6.1	Effecten beschermde soorten 13
6.2	Effecten beschermde gebieden 14
7	Conclusies 15
7.1	Conclusies soortenbescherming..... 15
7.2	Conclusies gebiedenbescherming..... 15
7.3	Tot slot..... 15
8	Literatuur..... 16
	Bijlage 1: Wettelijk kader 17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van de Nederlandse Aardolie Maatschappij heeft Ingenieursbureau Oranjewoud B.V. (tegenwoordig Antea Group) in 2012 het bemalingsrapport opgesteld voor de aanleg van de gasleiding Blaaksedijk - Reedijk in de Hoekse Waard (*documentnummer 203247- BMR, revisie 00, 22 maart 2012*). In verband met de aanvraag van de Watervergunning voor de grondwateronttrekkingen (bemalingen) en lozingen bij het Waterschap Hollandse Delta is recent onderzoek gedaan naar het chloridegehalte van het bemalingswater. Op basis van de resultaten en in overleg met het waterschap is geconcludeerd dat niet al het bemalingswater kan worden geloosd op het nabij gelegen oppervlaktewater. Om het bemalingswater te kunnen afvoeren zal tijdelijk een $\varnothing 250$ mm PE leiding worden aangelegd vanaf de bestaande NAM-locatie Reedijk naar het gemaal 'De Bosschen' aan het einde (noordzijde) van watergang "De Vliet". De lengte van deze afvoerleiding bedraagt circa 2,5 km. Vanaf dit gemaal zal het water worden uitgeslagen op de Oude Maas.

De tijdelijke PE-afvoerleiding voor de afvoer van het bemalingswater zal (drijvend) in De Vliet worden gebracht en na afronding van de werkzaamheden weer worden verwijderd. Door het waterschap is in dit kader verzocht om een ecologische beoordeling uit te voeren van deze leiding in De Vliet. Het voorliggende rapport voorziet hierin.

De voorgenomen aanleg van de tijdelijke, drijvende afvoerleiding dient te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven. In afbeelding 1.1 is de globale ligging van het leidingtracé weergegeven.

Afbeelding 1.1: Globale ligging van het leidingtracé (rood omlijnd) in gemeente Binnenmaas in de Hoekse Waard.
Bron: Google maps.

1.2 Doel

Voor de voorgenomen werkzaamheden is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk 3 wordt de huidige en toekomstige situatie van het gebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk 4 wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven. In hoofdstuk 5 staan de resultaten van deze natuurtoets. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek. In hoofdstuk 6 worden de resultaten uit hoofdstuk 5 getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk 7. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich de bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. In of in de nabijheid van de EHS geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het leidingtracé van de afvoerleiding ligt in de gemeente Binnenmaas, in de Hoekse Waard (provincie Zuid-Holland). Het tracé loopt van de bestaande NAM-locatie Reedijk aan de Buiensweg in Mijnsheerenland, naar watergang 'De Vliet', tot gemaal 'De Bosschen', gelegen de tussen de zalmweg en Goidschalxoordsedijk in Goidschalxoord. Het tracé loopt over het terrein van de bestaande NAM-locatie Reedijk, een aangrenzend agrarisch perceel met sloot en over het oppervlaktewater van een gedeelte van watergang 'De Vliet'. In de directe omgeving van het tracé is sprake van oevervegetatie en agrarische percelen. Het tracé is circa 2,5 kilometer lang en is weergegeven in afbeelding 3.1. In afbeelding 3.2 zijn impressies van het tracé weergegeven.

Afbeelding 3.1: Het leidingtracé (rode lijn) van bestaande NAM-locatie Reedijk (groene marker) naar gemaal 'De Bosschen' (rode marker). Bron: Google maps.

3.2 Projectvoornemen

Uit voorgaand onderzoek naar chloridegehalten is geconcludeerd dat niet al het bemalingswater vanuit de bestaande NAM-locatie Reedijk kan worden geloosd op nabij gelegen oppervlaktewater. Om bemalingswater vanaf de bestaande NAM-locatie Reedijk te kunnen afvoeren zal tijdelijk een 250 mm PE leiding worden gelegd naar gemaal 'De Bosschen' aan het einde (noordzijde) van watergang 'De Vliet'. Hier zal het water worden uitgeslagen op de Oude Maas.

De tijdelijke afvoerleiding voor de afvoer van het bemalingswater zal drijvend in De Vliet worden gebracht en na afronding van de werkzaamheden weer worden verwijderd. Vanaf één locatie op een aangrenzend (agrarisch) perceel worden de losse delen van de leiding aan elkaar gelast en de leiding wordt op het water van 'De Vliet' geduwd. Een gemotoriseerd bootje zal de streng in 'de Vliet' begeleiden. De leiding komt uiteindelijk aan de oostelijke oever te liggen. Na afloop van de bemaling wordt de leiding op dezelfde plaats waar het te water is gelaten, weer uit het water op het land getrokken. Op het land wordt de leiding ter plaatse in stukken gezaagd en afgevoerd. De leiding zal hoogstens enkele maanden aanwezig zijn. Het verwijderen van de leiding staat eind maart gepland.

Bestaande NAM locatie Reedijk.

Agrarisch perceel grenzend aan bestaande NAM locatie Reedijk.

Watergang 'De Vliet' ter hoogte van de Buiensweg in Mijnsheerenland.

Watergang 'De Vliet' ter hoogte van de Provincialeweg in Heinenoord.

Watergang 'De Vliet' ter hoogte van de Goidschalxoordsedijk in Goidschalxoord.

Watergang 'De Vliet' en gemaal 'De Bosschen' ter hoogte van de Goidschalxoordsedijk in Goidschalxoord.

Afbeelding 3.2: Impressies van het leidingtracé.

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het leidingtracé. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het gebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het leidingtracé. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het leidingtracé. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het leidingtracé en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Zuid Holland (interactieve kaarten), om te bepalen of het leidingtracé overlapt of grenst aan EHS en andere beschermde gebieden. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 24 december 2013 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Beschermden soorten

5.1.1 Bureauonderzoek

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het leidingtracé voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het leidingtracé en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl) en insecten (www.Naturalis.nl/EIS).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het leidingtracé in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten en vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4).

Op de site telmee.nl (2008-2013) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, havik, ransuil, slechtvalk en sperwer.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: Noordse woelmuis, bever, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: geen.

Vissen

Zwaarder beschermd: bittervoorn en kleine modderkruiper.

Vlinders

Zwaarder beschermd: geen.

Libellen

Zwaarder beschermd: rivierrombout.

Vaatplanten

Zwaarder beschermd: bijenorchis, rietorchis, tongvaren, wilde kievitsbloem en zomerklokje.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het tracé of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het leidingtracé bevinden. Het leidingtracé omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het leidingtracé.

5.1.2 **Terreinbezoek**

Op 24 december 2013, bij zwaar bewolkt weer met een temperatuur van circa 10 C° (bron: knmi.nl) is een eenmalig terreinbezoek aan het leidingtracé afgelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in en langs het leidingtracé.

Planten

Het leidingtracé loopt door een gedeelte van watergang 'De Vliet'. Langs de oevers van dit deel van 'De Vliet' is in voornamelijk sprake van rietkragen. Tussen het onbegroeide agrarische perceel en de sloot en op het terrein van de bestaande NAM-locatie Reedijk is sprake van algemene grassen, kruiden en/of aangeplant tuingroen. Mede gezien de periode waarin het terreinbezoek is afgelegd, zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het tracé enkele zwaarder beschermde plantensoorten zijn waargenomen (bijenorchis, rietorchis, tongvaren, wilde kievitbloem en zomerklokje). De rietkraag langs 'De Vliet' biedt in potentie een geschikt habitat voor de rietorchis. Bijenorchis, tongvaren, wilde kievitbloem en zomerklokje worden op basis van de aangetroffen biotopen en de habitatseisen en verspreiding van de soorten niet verwacht in en langs het tracé. De locatie waar de leiding in het water wordt geduwd en uit het water wordt getrokken (het agrarische perceel) is gezien het intensieve gebruik en voedselrijkdom niet geschikt voor zwaarder beschermde soorten.

Vogels

Uit de bureaustudie blijkt dat een aantal vogels van categorie 1-4 voorkomen in de omgeving van het leidingtracé (boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, havik, ransuil, slechtvalk en sperwer). De aangetroffen biotopen in en langs het tracé bieden echter geen geschikte nestlocaties voor deze soorten. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten is dan ook uit te sluiten. Tijdens het terreinbezoek zijn de wilde eend en meerkoet waargenomen. In en langs het tracé zijn, mede gezien de periode van het terreinbezoek, geen nesten aangetroffen, maar de oevervegetatie is wel geschikt als broedplaats voor (water)vogels.

Zoogdieren

Het tracé biedt geschikte biotopen voor algemene muis- en spitsmuissorten. Tijdens het terreinbezoek zijn sporen van de mol (molshopen) waargenomen. Ook algemene soorten als konijn, haas en vos kunnen het gebied aandoen. Uit de bureaustudie blijkt dat naast vleermuizen de zwaarder beschermde Noordse woelmuis en de bever in regio voorkomen. Uit gedetailleerde verspreidingsatlassen (o.a. waarneming.nl) blijkt echter dat geen waarnemingen bekend in en/of langs watergang 'De Vliet' (zie afbeelding 5.1). De biotopen zijn ook niet geschikt voor de bever en suboptimaal voor de Noordse woelmuis. Deze soorten worden gezien de aangetroffen biotopen en de verspreiding niet verwacht in of langs het leidingtracé. Vleermuizen kunnen foeragerend boven en langs de watergang worden aangetroffen. Gezien de afwezigheid van gebouwen en geschikte bomen in en langs het leidingtracé is de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten.

Afbeelding 5.1: waarnemingen van de Noordse Woelmuis in de omgeving van het tracé. Bron: telmee.nl (links) en waarneming.nl (rechts).

Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het tracé de zwaarder beschermde bittervoorn en kleine modderkruiper voorkomen. Uit gedetailleerde verspreidingsatlassen blijkt echter dat deze soorten niet in 'De Vliet' zijn waargenomen. Deze soorten worden daarom ook niet verwacht ter plaatse van het leidingtracé.

Amfibieën en reptielen

Het leidingtracé biedt een geschikt habitat voor algemene amfibieën zoals de kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad. De biotopen in het en langs het tracé zijn niet geschikt voor reptielen. Uit de bureaustudie blijkt dat geen zwaarder beschermde amfibieën en reptielen voorkomen in de omgeving van het tracé. Zwaarder beschermde soorten worden dan ook niet verwacht.

Vlinders en Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde libellesoort rivierrombout voorkomt in de omgeving van het leidingtracé. Deze soort heeft een sterke voorkeur voor het gebied langs rivieren en grote beken. Gezien de habitatseisen en verspreiding van deze soort in de omgeving is het incidenteel voorkomen van de rivierrombout in het noordelijke deel van het tracé (nabij de 'Oude Maas') niet uit te sluiten. Er zijn geen waarnemingen bekend van zwaarder beschermde vlindersoorten in de omgeving van het leidingtracé.

5.2 Beschermde gebieden

Het leidingtracé is grotendeels gelegen in EHS. Watergang 'De Vliet' is aangewezen als ecologisch verbindingzone (evz) en EHS (zie afbeelding 5.2) met natuurbeheertype 'zoete plas'. Daarnaast hebben er delen van de oeverstroken langs de watergang het natuurbeheertype 'Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur' en meer naar het noorden toe hebben delen het natuurbeheertype 'Moeras' (zie afbeelding 5.3). De aangrenzende percelen zijn geen onderdeel van de EHS, maar is wel onderdeel van een groter gebied met natuurbeheertype 'Akkerfaunagebied' en/of 'Botanisch waardevol grasland'. Langs de noordzijde van het tracé, vanaf Goidschalxoordsedijk tot aan het gemaal 'De Bosschen' loopt de vliet tussen twee delen van Natura-2000 gebied 'Oude Maas' (zie afbeelding 5.2). 'De Vliet' en het leidingtracé maken zelf geen deel uit van dit Natura-2000 gebied.

Figuur 5.2. Globale ligging leidingtracé (rood omcirkeld) t.o.v. EHS (gekleurde vlakken), evz (roze vlakken) en het Natura-2000 gebied 'Oude Maas' (donker groene vlakken). Bron: Website provincie Zuid-Holland.

Figuur 5.3. Globale ligging leidingtracé (rood omcirkeld) en gebieden met diverse natuurbeheertypen (gekleurde vlakken). Bron: Website provincie Zuid-Holland.

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effecten beschermde soorten

Broedvogels

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen en het leidingtracé biedt geen geschikte nestlocaties voor vogels van categorie 1-4. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is dan ook uitgesloten.

Vogels kunnen gaan broeden in de oevervegetatie langs het leidingtracé. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus, maar kan, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden eerder (of later) beginnen en eindigen. Aangezien het verwijderen van de leiding eind maart 2014 gepland is (rond het begin van het broedseizoen), dient bij de uitvoering rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen. Alle vogelnesten zijn namelijk beschermd tijdens het broedseizoen.

De drijvende afvoerleiding wordt vanaf één locatie (een agrarisch perceel) op een rustige manier, deel voor deel uit het water op het land getrokken. Bij deze werkwijze worden geen werkzaamheden uitgevoerd in de oevervegetatie en is er geen sprake van verstoring van broedvogels langs het leidingtracé in 'De Vliet'. Op de locatie waar de leiding uit het water wordt getrokken dienen voorafgaand wel maatregelen getroffen te worden. Vóór het broedseizoen (dus voor maart 2014) dient deze locatie ongeschikt gemaakt te worden voor broedvogels. Dit kan gedaan worden door de (oever)vegetatie kort te maaien en het tijdens het broedseizoen kort te houden. Op deze wijze wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het leidingtracé en zijn effecten op broedvogels uitgesloten.

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn zwaarder beschermd onder de Flora- en faunawet. Aangezien geen gebouwen of geschikte bomen aanwezig zijn in en langs het tracé, is de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten. Op basis van de bureaustudie en de aangetroffen biotopen is het aannemelijk dat vleermuizen foerageren in en rondom het leidingtracé. In de periode half maart tot november heeft het de sterke voorkeur alleen bij daglicht te werken. Indien er in de schemering en/of het donker gewerkt wordt, mogen geen felle lampen gebruikt worden. Vleermuizen zijn namelijk zeer lichtgevoelig en bij het gebruik van (felle) lampen zal verstoring optreden. Op deze wijze hebben de voorgenomen werkzaamheden geen negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen. Effecten op vleermuizen zijn dan uitgesloten.

Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde Noordse woelmuis en de bever in de omgeving van het leidingtracé voorkomen. Uit gedetailleerde verspreidingsatlassen (o.a. waarneming.nl) blijkt dat geen waarnemingen bekend zijn in en/of langs watergang 'De Vliet'. De biotopen zijn niet geschikt voor de bever en suboptimaal voor de Noordse woelmuis. Het voorkomen van deze soorten ter plaatse van het leidingtracé is gezien aangetroffen biotopen en de verspreiding niet aannemelijk. De aanleg van de tijdelijke leiding is niet verstorend voor eventueel aanwezige zoogdieren. Effecten van de tijdelijke aanleg van de afvoerleiding op zwaarder beschermde zoogdieren zijn uit te sluiten.

Reptielen en amfibieën

Uit de bureaustudie komt naar voren dat geen zwaarder beschermde amfibieën en reptielen in de omgeving van het leidingtracé voorkomen. De biotopen in en langs het leidingtracé zijn niet geschikt voor reptielen. Op basis van de bureaustudie en gezien de aangetroffen biotopen, is het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieën niet waarschijnlijk. Effecten van de tijdelijke aanleg van de afvoerleiding op zwaarder beschermde amfibieën en reptielen zijn uit te sluiten.

Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het tracé de zwaarder beschermde bittervoorn en kleine modderkruiper voorkomen. Uit gedetailleerde verspreidingsatlassen blijkt echter dat deze soorten niet in 'De Vliet' zijn waargenomen. Deze soorten worden daarom ook niet verwacht in het leidingtracé. De tijdelijk afvoerleiding zal drijven op het water in 'De Vliet'. Er zullen geen werkzaamheden in het water of de waterbodem plaatsvinden. Effecten op zwaarder beschermde vissen zijn uit te sluiten.

Planten

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het tracé diverse beschermde plantensoorten zijn waargenomen. De zwaarder beschermde bijenorchis, tongvaren, wilde kievitsbloem en zomerklokje worden op basis van de aangetroffen biotopen en de habitatseisen en verspreiding van de soorten niet verwacht in en langs het tracé. De rietkraag langs 'De Vliet' biedt in potentie een geschikt habitat voor de zwaarder beschermde rietorchis. Het voorkomen van de rietorchis in de oevervegetatie langs het leidingtracé is niet uit te sluiten. Echter, bij de tijdelijke aanleg van de leiding, wordt de oevervegetatie niet verstoord. De locatie waar de leiding in het water wordt geduwd en uit het water wordt getrokken (agrarisch perceel) is niet geschikt voor zwaarder beschermde soorten. Effecten op zwaarder beschermde soorten zijn uit te sluiten.

Vlinders en libellen

Er zijn geen waarnemingen bekend van zwaarder beschermde vlindersoorten in de omgeving van het . Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde libellesoort rivierrombout voorkomt in de omgeving van het tracé. Gezien de habitatseisen en verspreiding van deze soort in de omgeving is het voorkomen van de rivierrombout niet uit te sluiten in het noordelijke deel van het tracé. Echter, de aanleg van de tijdelijke afvoerleiding heeft geen versturende werking op de (leefomgeving van de) rivierrombout. Effecten op zwaarder beschermde vlinders en/of libellen zijn uit te sluiten.

6.2 Effecten beschermde gebieden

Effecten EHS

Het leidingtracé is grotendeels gelegen in de EHS van provincie Zuid-Holland. Watergang 'De Vliet' is aangewezen als ecologisch verbindingzone (evz) en ook de aangrenzende oeverzones zijn onderdeel van de EHS. De aangrenzende percelen en zijn bestempeld als 'Akkerfaunagebied' en 'Botanisch waardevol grasland'.

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. De afvoerleiding zal vanaf één locatie op een aangrenzend perceel tijdelijk (hoogstens enkele maanden) en drijvend op het water in De Vliet worden aangebracht. Na afloop van de bemaling wordt de leiding op dezelfde plaats waar het te water is gelaten weer uit het water op het land getrokken. Er is geen sprake van ruimte beslag en/of van directe aantasting van de EHS. Gezien de aard en het type werkzaamheden zijn effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS uit te sluiten. Vanuit dit oogpunt zijn er voor de beoogde ontwikkeling in relatie tot de EHS geen belemmeringen.

Effecten Natura-2000

Langs de noordzijde van het tracé, vanaf Goidschalxoordsedijk tot aan het gemaal 'De Bosschen' loopt 'De Vliet' tussen twee delen van Natura-2000 gebied 'Oude Maas' (zie afbeelding 5.2): 'De Vliet' en het leidingtracé maken dus zelf geen deel van uit dit Natura-2000 gebied. De aanleg en verwijderen van de afvoerleiding zijn kleinschalige en tijdelijke ingrepen. De aanwezigheid van de leiding leidt niet tot externe effecten. Verstoring van het nabijgelegen Natura-2000 gebied is niet aan de orde. Voor de aanleg van de tijdelijke afvoerleiding geldt dat er geen vergunningplicht aan de orde is vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en dat vanuit dat oogpunt geen belemmeringen aan de orde zijn.

7 Conclusies

7.1 Conclusies soortenbescherming

Om bemalingswater vanaf de bestaande NAM-locatie Reedijk te kunnen afvoeren zal tijdelijk een afvoerleiding worden gelegd. Het leidingtracé loopt van de bestaande NAM-locatie Reedijk naar gemaal 'De Bosschen' aan het einde (noordzijde) van watergang 'De Vliet', waar het water zal worden uitgeslagen op de 'Oude Maas'. De tijdelijke afvoerleiding zal vanaf één locatie (drijvend) in 'De Vliet' worden gebracht en na afronding van de werkzaamheden weer vanaf deze locatie worden verwijderd. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effecten op zwaarder beschermde soorten. In het kader van de Flora- en faunawet zijn er vanuit flora en fauna geen belemmeringen voor de voorgenomen werkzaamheden.

Op de locatie waar de leiding uit het water wordt getrokken dient wel rekening gehouden te worden met broedvogels tijdens het broedseizoen. Vóór het broedseizoen (dus voor maart 2014) dient deze locatie ongeschikt gemaakt te worden voor broedvogels. Dit kan gedaan worden door de (oever)vegetatie kort te maaien en het tijdens het broedseizoen kort te houden. Op deze wijze wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen op de locatie en zijn effecten op broedvogels uitgesloten.

Vervolgstappen

Op basis van de hierboven beschreven toetsing zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

7.2 Conclusies gebiedenbescherming

Ecologische Hoofdstructuur

Het leidingtracé bevindt zich grotendeels in de EHS van de provincie Zuid-Holland. Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. De afvoerleiding zal vanaf één locatie op een aangrenzend perceel tijdelijk (hoogstens enkele maanden) en drijvend op het water in De Vliet worden aangebracht. Na afloop van de bemaling wordt de leiding op dezelfde plaats waar het te water is gelaten, weer op het land getrokken. Er is geen sprake van ruimte beslag en/of van directe aantasting van de EHS. Gezien de aard en het type werkzaamheden zijn effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS uit te sluiten. Vanuit dit oogpunt zijn er voor de beoogde ontwikkeling in relatie tot de EHS geen belemmeringen. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS)

Natura 2000

Langs de noordzijde van het tracé, vanaf Goidschalxoordsedijk tot aan het gemaal 'De Bosschen' loopt 'De Vliet' tussen twee delen van Natura-2000 gebied 'Oude Maas' (zie afbeelding 5.2). 'De Vliet' en het leidingtracé maken dus zelf geen deel van uit dit Natura-2000 gebied. De aanleg en verwijderen van de afvoerleiding zijn kleinschalige en tijdelijke ingrepen. De aanwezigheid van de leiding leidt niet tot externe effecten. Verstoring van het nabijgelegen Natura-2000 gebied is niet aan de orde. Er is daarom geen noodzaak voor een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

7.3 Tot slot

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en verkennend terreinbezoek. Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (zwaarder) beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik en de kennis van aanwezige natuurwaarden in en langs het leidingtracé worden de risico's op verstoring van beschermde soorten als minimaal ingeschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

8 Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

Internet

- www.vlinderstichting.nl
- maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zuidholland.nl
- www.alterra.nl
- www.knmi.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het , dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.